

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**



Факультет філології
Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«Розстріляне відродження» в шкільній
програмі з української літератури**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Освітня програма: Середня освіта (українська мова і література).

Спеціалізація: 014.01 Українська мова та література

Спеціальність: 014. Середня освіта.

Галузь знань: 01. Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури.
Протокол №1 від “26” серпня 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	«Розстріляне відродження» в шкільній програмі з української літератури
Викладач (і)	Залевська Оксана Михайлівна
Контактний телефон	(0342)59-60-74
Е-mail викладача	oksana.zalevska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Розстріляне відродження» в шкільній програмі з української літератури» розроблено для студентів четвертого курсу навчання першого семестру і має на меті вивчення літературно-мистецького покоління 20-х – 30-х рр. ХХ століття в Україні, яке дало високохудожні зразки літературних творів і яке було знищене тоталітарним сталінським режимом. Літературний процес означеного періоду вражає розмаїттям напрямів і течій, сузір'ям імен талановитих митців, які стали знаковими, були творцями нового мистецтва. Отже, проаналізувавши художні надбання письменників «Розстріляного відродження», представити панораму літературного життя, стильові особливості, з'ясувати ідейно-змістові, стилістичні параметри творчості літературно-мистецького покоління 20-х – 30-х рр. ХХ ст.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, практичні та ігрові методи, інтерактивні комп'ютерні технології, самостійна робота.

Методи контролю: фронтальне опитування, індивідуальне опитування.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни є простежити особливості розвитку поезії, прози і драматургії письменників «Розстріляного відродження», сформувати у студентів уявлення про добу творчої особистості, яка вступила в конфлікт із тоталітарним режимом, і навіть за умов замовчування й заборони створили тексти гідні світового поцінування. Цілі вивчення дисципліни – сформувати розуміння світогляду новітньої еліти, самостійність мислення, їхня віра у власні ідеали, філософсько-естетичну специфіку творчості українських письменників «Розстріляного відродження» та їхнє значення для розвитку літературного процесу.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Під час вивчення ОК «Розстріляне відродження» в шкільній програмі з української літератури» студенти набувають таких загальних і фахових компетентностей, зазначених в ОП «Середня освіта (українська мова і література):

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій і методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії й реалізації її у професійній діяльності.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області й професійної діяльності вчителя.

ЗК 7. Здатність навчатися й оволодівати новими знаннями.

ЗК 14. Здатність використовувати мовно-літературні знання в освітній діяльності.

Фахові компетентності:

ФК 2. Здатність формувати в учнів предметні компетентності.

ФК 8. Здатність до володіння основними мовознавчими і літературознавчими поняттями, здатність застосовувати їх у процесі аналізу та інтерпретації текстів різних стилів.

ФК 9. Здатність розглядати літературні тексти, явища і факти в контексті української та світової культури, виявляти специфіку літературних напрямів, течій шкіл; уміти аналізувати індивідуально авторський стиль окремих письменників.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Використовувати гуманістичний потенціал рідної й світової літератур для формування духовного світу молодшого покоління громадян України.

ПРН 5. Володіти навичками розрізняти літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками.

ПРН 9. Володіти різними видами аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.

ПРН 12. Володіти методами літературознавчих та мовознавчих досліджень, компаративного аналізу, інтерпретації художнього тексту.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
Лекції	12		
семінарські заняття/практичні/лабораторні	18		
самостійна робота	60		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
7	014 Середня освіта	4	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	Практ. заняття	сам. роб.
Тема 1. Суспільно-історичні умови розвитку національної культури і літератури, основні стильові напрями. Митець і влада, свобода творчості. Стильове розмаїття мистецтва. Поняття «розстріляне відродження».	2		6
Тема 2. «Літературний авангард», Авангардні тенденції в літературі 1920-х років. М.Семенко – поет-футурист, експериментатор. Урбаністичні мотиви його лірики, їхня змістова новизна, ламання класичної форми.		2	6
Тема 3. Потужне ліричне самовираженн, емоційне переживання пореволюційної епохи, її духовних катаклізмів. Трагізм творчої долі П.Тичини. Особливості стилю автора (поєднання тенденцій символізму, неоромантизму, експресіонізму). Феномен «кларнетизму»..	2	2	6
Тема 4. Трагічна доля Є. Плужника. Сповідальність, ліричність, філософічність лірики. Мотив туги за минущистю краси, гармонією світу і людини, мить і вічність у чуттєвому вираженні.		2	6
Тема 5. Естетичні засади поетів-неокласиків. Сонет у творчості М. Зерова. Художній світ М. Драй-Хмари, Юрія Клена, П.Филиповича, М.Рильського.		2	6
Тема 6. Жанрово-стильове розмаїття прози. Експериментаторські модерністські пошуки. . Еволюція творчого шляху Миколи Хвильового від романтичного ліризму до їдкої сатири : Ранні	2	2	6

новели. Особливості романтичного світобачення. Деформація світу, катастрофізм. Сатиричні твори. Роман „Вальдшнепи” на фоні літературної дискусії 1925-1927 рр.			
Тема 7. Неоромантична, експериментальна проза Юрія Яновського (на матеріалі роману „Майстер корабля”). Новаторство художньої форми. Проблеми творення нової української культури, духовності української людини, її самоусвідомлення в новій українській дійсності, символічність образів. Ю.Яновський і кіно. Сюжетно-композиційні особливості роману „Вершники”.	2	2	6
Тема 8. Інтелектуальна проза Валер’яна Підмогильного : Психологізм, філософські шукання в новелах першої збірки. Проблема голоду 1921 року („Син“, „З життя будинку“, „Проблема хліба“). Екзистенційне прочитання роману „Місто”.	2	2	6
Тема 9. Трагічна доля українського гумориста Остапа Вишні. Жанрова своєрідність творів. Специфіка жанру усмішки. Складники гумору письменника. Автобіографічні усмішки („Моя автобіографія“, „Як ми колись учились“, „Отак і пишу“, „Великомученик О.Вишня“). Українська ментальність у фокусі сатирика („Чухрен“, „Чухраїнці“, „Дещо з українознавства“ та ін.). Актуальність цих творів сьогодні.		2	6
Тема 10. Розвиток національного театру, драматургії 1920-1930 рр. (від ідеологічних агіток до психологічної драми. Лесь Курбас і театр «Березіль». Творчість Миколи Куліша: Характери, національна специфіка драм „Мина Мазайло”, 97”, „Патетична соната”, Народний Малахій”. Новаторство М. Куліша-драматурга.	2	2	6
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання успішності студентів здійснюється за		
	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
	90 – 100	A	для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики відмінно
	80 – 89	B	добре
	70 – 79	C	
	60 – 69	D	
	50 – 59	E	задовільно
	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
			для заліку
			зараховано
			не зараховано з можливістю повторного складання
			не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Вимоги до письмових робіт	Підсумкова контрольна робота є складовою частиною семестрового рейтингу і має концептуально обґрунтовано висвітлити 50+1% обсягу матеріалу.		
Практичні заняття	Поточний контроль рівня знань студентів проводиться на кожному практичному занятті та включає перевірку навичок ідейно-естетичного аналізу художніх текстів та інтерпретації різножанрових творів (усно з використанням навчальної форми презентацій, міні проєктів, рефератів). Поточне оцінювання усіх видів навчальної діяльності студента здійснюється в 5-бальній шкалі відповідно до загально-університетської системи оцінювання. Максимальна кількість балів за практичні заняття становить 50 балів.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих завдань і форм роботи, отримання з кожного позитивної оцінки. Враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані під час аудиторних занять, при виконанні індивідуальних усних і письмових завдань, а також бали за підсумкову контрольну роботу.		

Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Студент, який не набрав 50 балів за відомістю № 1, користується правом перескладання залік за відомістю №2. Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.
----------------------	--

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до [«Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#), та індивідуальним графіком, відповідно до [«Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#).

Академічна доброчесність. У [«Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»](#) встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно.

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає [Комісія з питань етики та академічної доброчесності](#) при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.

Відвідування занять урегульовано [«Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#).

У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання поточного і підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує [«Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#).

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemu, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

Література

1. Історія української літератури ХХ століття: У 2 кн.: підруч. для студ. гуманіт. спец. вищ. закл. освіти. Кн. 1. Перша половина ХХ століття: авт: В.П. Агеева, Л.С. Бойко, В.С. Брюховецький. та ін. К.: Либідь, 1998.

2. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ ст. Упорядник Віра Агеєва. К.: Смолоскип, 2016, 904 с.
3. Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ століття : в 4-х кн. К. : Аконтіт, 2001.
4. Історія української літератури ХХ-поч.ХХІ ст.: навчальний посібник: у 3-х т. за ред.В.І.Кузьменка. Київ: Академвидав, 2013. Т.1.592 с.
5. Розстріляне відродження: Антологія 1917-1933 : Поезія — проза — драма — есей [упорядк., передм., післямова Ю. Лавріненка; післямова Є. Сверстюка]. К.: Смолоскип, 2004.
6. Ковалів.Ю. Історія української літератури ХХ – поч.ХХІ століття. Київ: ВЦ Академія, 2015. Т.4: У сподіваннях і трагічних зламах, 576 с.
7. Ковалів.Ю. Історія української літератури ХХ – поч.ХХІ століття. Київ: ВЦ Академія, 2015. Т.1.:У пошуках іманентного сенсу, 512 с.
8. Бернадська Н. Українська література ХХ століття: навч. посіб. для старшокл. та вступників до вищих навч. Закладів. Вид. 4-те, виправлене. К.: Знання, 2008.
9. Дзюба Іван. *З криниці літ* [Текст] : у 3 т. К. : Києво-Моги́л. акад., 2006 - 2007.
10. З порога смерті. Письменники України — жертви сталінських репресій : Вип. 1. К., 1991.
11. Із забуття — в безсмертя: (Сторінки призабутої спадщини) : наукове видання. М. Г. Жулинський. К. : Дніпро, 1990.
12. *Павличко С.Д. Дискурс модернізму в українській літературі* : монографія. 2-е вид., перероб. і доп. К. : Либідь, 1999.

Допоміжна

13. Брюховецький В. Микола Зеров: Літературно-критичний нарис. К., 1990.
14. Волицька І. Театральна юність Леся Курбаса. Львів, 1995.
15. Двадцять роки: літературні дискусії, полеміки. К., 1991.
16. Гроно нездоланих співців: Літературні портрети українських письменників ХХ століття, твори яких увійшли до оновлених шкільних програм: Навчальний посібник для вчителів та учнів старших класів. К. : Український письменник, 1997.
17. Іванова Н. 1920-ті роки й український авангард: мистецтво для мас — від митця-професіонала. *Слово і час*. 2003. № 12. С.20-27.
18. Ільницький М. Література українського відродження (напрями та течії в українській літературі 20-х — поч. 30-х років ХХ ст.). Львів, 1994.
19. Неврлий М. *Українська радянська поезія 20-х років*: Мікропортрети в художніх стилях і напрямках : монографія. К. : Вища школа, 1991. — 271 с.
20. Ковалів Ю. Літературна дискусія 1925-1928 років (Духовний світ людини. Серія 6). К., 1990.
21. Ковалів Ю. Українська поезія першої половини ХХ ст. *Українська мова та література*. 2000. № 12 (172).
22. Лавріненко Ю. Розстріляне відродження: Антологія 1917-1933: Поезія — проза — драма — есей. К., 2001.
23. Павличко С. Між Європою і європейським модернізмом. Дискурс модернізму в українській літературі. К., 1999. С. 167-205.
24. Славутич Яр. Розстріляна муза: Мартиролог. Нариси про поетів. К., 1992.
25. Райбедюк Г., Томчук О. Вивчення творчості київських неокласиків : Навчально-методичний посібник. Ізмаїл, 2010. 348 с.
26. Білецький О. Павло Тичина. Літературно-критичні статті. К., 1990. С.161-185
27. Гальченко С. Між білим і чорним. Золотий гомін : вибр. твори Павло Тичини. К. : Криниця, 2008. С. 5-26.
28. Гон М. „Послав я в небо свою молитву“. Із спостережень над біблійною образністю збірки П. Тичини „Сонячні кларнети“. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2001. № 2. С. 20-25.

29. Ковалів Ю. Клярнетизм Павла Тичини — нереалізована естетична концепція. *Слово і час*. 2003. № 1. С.3-8.
30. Марко В. Вібрація душі поета і світ : поема П. Тичини „Золотий гомін“. *Дивослово*. 2010. № 11. С. 53-57.
31. Стус В. Феномен доби: Сходження на Голгофу слави / Стус Василь. — К., 1993.
32. Фока М. Синестезія як генератор музично-живописних ефектів у поетичній творчості Павла Тичини. *Дивослово*. 2010. № 1. С. 55-57.
33. Патетичний фрегат. Роман Ю. Яновського як літературна містифікація / Упорядн. В.Панченко. К., 2002.
34. Приходько І. Ф. Модерна поетика раннього Юрія Яновського. Вивчаємо українську мову та літературу. 2013. № 34-36. С. 59-67.
35. Безхутрий Ю. Хвильовий : проблеми інтерпретації : [монографія]. Х. : Фоліо, 2003. 495 с.
36. Безхутрий Ю. Оповідання М. Хвильового „Іван Іванович“ : іронія як засіб формування художнього світу. Вивчаємо укр. мову та л-ру. 2006. № 19-21. С. 40-44.
37. Дзюба І. Микола Хвильовий : літ. портр. З криниці літ.: у 3 т. К., 2007. Т. 3. С. 261-323.
38. Павличко С. Хвильовий: між Європою і європейським модернізмом . Павличко Соломія. Дискурс модернізму в українській літературі. К., 1999. С.200-206.
39. Сенік Л. Микола Хвильовий і його роман „Вальдшнепи“. Роман опору (Український роман 20-х років : проблема національної ідентичності). Львів, 2002. С.71-124.
40. Тишак К. Роман В.Підмогильного Місто“ на уроці літератури. Вивчаємо українську мову та літературу. 2010. №7.
41. Філатова О. Екзистенціальні моделі буття В.Підмогильного : синтез авторської художньої свідомості. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія Літературознавство. 2007. Вип. 22. С. 186-196.
42. Хороб С. Поетика експресіонізму у драматургії Миколи Куліша. Слово. Образ. Форма: у пошуках художності. Івано-Франківськ, 2000. С.48-58.
43. Левченко В. "Мина Мазайло". Особливості сюжету з використанням інформаційно-комунікативних технологій. Методичні рекомендації до проведення уроку української літератури в 11 класі. *Українська мова й література в сучасній школі*. 2013. № 10. С. 42 - 50.
44. Панченко В. Кільця на дереві. Київ: Кліо, 2015, 560 с.
45. Дончик В. З віків і на віки. К.: Наукова думка, 2018, 124 с.

Інформаційні ресурси

URL: <http://www.franko.lviv.ua/ifranko/franko.html>

URL: <http://www.shevchcycl.kiev.ua/>

URL: <http://www.slovnyk.org/txt>

URL: <http://nspu.org.ua>

URL: <http://www.pysar.net/>

URL: <http://www.ji.lviv.ua/ji-library/lib-index.htm>

URL: <http://ukrlife.org/main/library.html>